

A high-angle photograph of a diverse group of people in a meeting. They are gathered around a light-colored wooden table, with their hands clasped together in the center, symbolizing teamwork and collaboration. The scene is brightly lit, and the image has a warm, orange-to-red gradient overlay. On the table, there are various items including a green marker, yellow sticky notes, a blue folder, and a small globe. The people are dressed in professional attire, and the overall atmosphere is one of focused and collaborative work.

GLOBAL PLAN ERVARINGS- DESKUNDIGHEID AANBEVELINGEN

GLOBAAL PLAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID

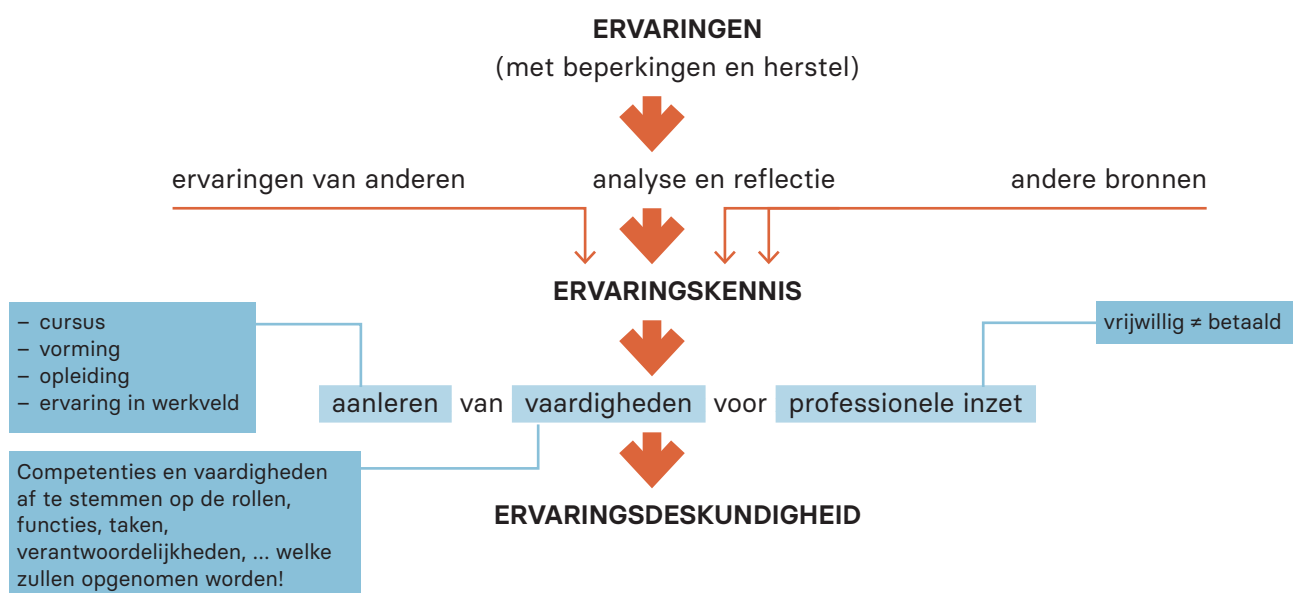
AANBEVELINGEN

Dit document bundelt de aanbevelingen uit het Globaal Plan Ervaringsdeskundigheid.
U kan het Globaal Plan en deze aanbevelingen downloaden op www.herstelplatform.be/gpe.

1. UITGANGSPUNTEN

1. Ervaringsdeskundigheid: zowel vanuit **patiënt- als familieperspectief**
2. Aanknopingspunten met het **wettelijk en decretaal kader** rond geestelijke gezondheid
3. **Onafhankelijke en neutrale werking** met ruimte voor provinciale, regionale en lokale diversiteit
4. **Co-creatie en afstemming** tussen de verschillende groeperingen van ervaringsdeskundigen om versnippering tegen te gaan en de basiscondities gedragen, gefundeerd en toekomstgericht te maken
5. **Diversiteit**: focus ligt op inschakeling van unieke talenten en competenties van ervaringsdeskundigen. Ruimte en respect voor de diversiteit in rollen, opleiding, statuut van ervaringsdeskundigen is cruciaal.

2. VAN PATIËNT OF NAASTBETROKKE NE TOT ERVARINGSDESKUNDIGE

INZET IN VERSCHILLENDE ROLLEN VAN ERVARINGSDESKUNDIGEN

Bron: Hilko Timmer, coördinator Bureau Herstel SBWU. In: Van Erp e.a. 2011

3. ROL VAN DE ERVARINGSDESKUNDIGE

3.1 Diverse rollen die een ervaringsdeskundige kan opnemen:

ROL	BESCHRIJVING	VOORBEELDEN
Beeldvormer	zet ervaringskennis in zodat realistisch gedacht en gesproken wordt over geestelijke gezondheid(-sproblemen).	Getuigenis, kwartiermaken, vorming, voorlichting, antistigma-acties, beeldvorming.
Hoopverlener	schept hoop, biedt perspectief en inspireert.	Lezingen, blogs, artikels, peer-coaching, groepsprocessen, aanwezig zijn op afdeling.
Krachtverlener	focus in individuele gesprekken op mogelijkheden en empowerment bij de patiënt, dichtbetrokkene of ervaringsdeskundige en draagt daarmee bij aan het herstelproces.	Individuele herstelgesprekken als lid van een mobiel team of op een zorgafdeling, buddy, coachen en intervisie van ervaringsdeskundigen.
Groepsondersteuner	begeleidt groepen met focus op mogelijkheden en empowerment.	Begeleiden van lotgenoteninitiatieven en zelfhulpgroepen, begeleiden cursus Herstelacademie of een HerstelWerkGroep, vorming aan ervaringsdeskundigen, coaching en intervisie van teams.
Bruggenbouwer	onderhoudt en/of legt de verbinding tussen patiënten, hulpverleners-, familie- en patiëntenperspectief, beleid, organisaties, (en andere) mogelijke stakeholders en bij uitbreiding de maatschappij en draagt zo bij aan meer wederzijds begrip en gelijkwaardig samenwerken.	Teamgesprekken als lid van mobiel team of zorgafdeling, patiëntvertegenwoordiger, afstemmen vraag en aanbod inzet ervaringsdeskundigen, kwartiermaken op individueel niveau.
Wegwijzer/gids	maakt mensen wegwijs in terminologie, zorg- en vormingsaanbod en de bredere dienstverlening.	Onthaalfunctie in zorgvoorziening, toeleiding naar hulpverlening, vrijetijd, ontmoeting en/of werk, infopunt rond herstel en ervaringsdeskundigheid.
Vertegenwoordiger	vertegenwoordigt en verdedigt het perspectief van patiënt, familie en/of andere dichtbetrokkene en/of ervaringsdeskundige.	Deelnemen aan netwerken Art 107, VVGG-Herstelplatform en werkgroepen, OPGanG.
Frisdenker/innovator	durft 'de dingen' in vraag stellen en levert naast het aanbrengen van vernieuwende ideeën ook een creatieve, verfrissende en kritische blik op de actuele werking en visie van organisaties en bij de uitwerking van opdrachten en concrete projecten.	Projecten depressiehulp.be, Mental Health First Aid, deelname aan ad hoc projecten/denktank.

3.2 Aanbevelingen over de rol als ervaringsdeskundige

Voor de werkgever

- **Duidelijk:** Lijst, bij het omschrijven van een opdracht binnen een project of organisatie, alle afzonderlijke rollen op. Wees daarover duidelijk. Geef aan wie hierrond zal aansturen,
- **Realistisch:** Wees realistisch bij het uitschrijven van een vacature voor een ervaringsdeskundige: maak een keuze uit de rollen die u binnen deze functie ingevuld wil zien,
- **Haalbaar:** Neem liever twee ervaringsdeskundigen aan dan één en verdeel de taken en/of rollen onder hen. Zo vermijdt u dat de druk voor hem/ haar of voor hen te hoog wordt.

Voor de ervaringsdeskundige

- Ga bij uzelf na naar welke rollen uw interesses uitgaan en waar uw kwaliteiten liggen,
- Maak keuzes. U hoeft niet in alles even goed zijn,
- Bewaak goed uw balans van draagkracht en draaglast.

4. ALS ERVARINGSDESKUNDIGE AAN DE SLAG

4.1 De arbeidsvoorwaarden van de ervaringsdeskundige

Voor de overheid

- Vereenvoudig de vrijwilligerswetgeving en zorg voor duidelijke informatie,
- Zorg voor uniforme beslissingscriteria bij de goedkeuring van vrijwilligerswerk,
- Zorg voor een uniforme inschalings- en verloningssysteem voor betaalde ervaringsdeskundigen,
- Creëer een flexibel vergoedingssysteem dat rekening houdt met de complexe financiële en gezondheidssituatie van ervaringsdeskundigen,
- Voorzie incentives/stimulansen (bv. extra tewerkstellingsondersteunende maatregelen) om de aanwerving van (betaalde) ervaringsdeskundigen te bevorderen, zowel voor de werknemer zelf als voor de werkgever,
- Exploreer de piste van het normpersoneel, mits behoud van de diversiteit van invulling van ervaringsdeskundigheid.

Voor de werkgever

- Zorg voor de ervaringsdeskundige als voor ieder ander van uw medewerkers,
- Informeer u over de bestaande tegemoetkomingen en andere voordelen waarop (de meeste) ervaringsdeskundigen een beroep kunnen doen.

Voor de ervaringsdeskundige

- Informeer u bij een informatiepunt, uw potentiële werkgever en uw uitbetalende instantie opdat u zich niet ondoordacht in een financieel kwetsbare situatie werkt.

4.2 Voorbereiding van de cultuur van een organisatie

Voor de werkgever

- Werk voorbereid en gefaseerd (zie hoger),
- Betrek de stakeholders (cliënten, medewerkers, beleid...) bij het implementatietraject,
- Voorzie vorming van de medewerkers.

Voor de ervaringsdeskundige

- Blijf voeling houden met het werkveld en zoek gelijkgestemden op door u aan te sluiten bij een lotgenotengroep en/of werkgroep ervaringsdeskundigheid.

4.3 Coaching, intervisie en supervisie

Voor de werkgever

- Het aanbod van coaching moet duidelijk en zichtbaar zijn. Dit zowel op organisatie- als organisatieoverstijgend niveau,
- Het aanbod coaching vindt zowel permanent plaats als op vaste tijdstippen,
- Het coaching-aanbod wordt op maat van de ervaringsdeskundige bepaald,
- Het coaching-aanbod wordt voorzien door personen met de juiste expertise,
- Het coaching-aanbod is bereikbaar.

Voor de ervaringsdeskundige

- U heeft het recht om coaching te vragen, ongeacht of u als vrijwilliger of betaald aan de slag gaat.

Voor de organisator van de Regionale werkgroep ervaringsdeskundigheid

- Organiseer op regelmatige basis overleg en bewaak de continuïteit van het aanbod.
- Draag zorg voor de ervaringsdeskundigen en het groepsproces door deskundige opvolging en gepaste ondersteuning

5. VORMINGS- EN OPLEIDINGSAANBOD ERVARINGSDESKUNDIGHEID

5.1 Gelaagdheid scholingsvormen

LAGEN	AANBIEDER	AANBOD
1ste laag A: Type: Cursus	UilenSpiegel	Ervaringskennis Ervaringsdeskundigheid
1ste laag B: Type: Doelgerichte cursus	UilenSpiegel	Patiëntvertegenwoordiger Art. 107 Begeleiden van groepen
	Similes	Familie-ervaringsdeskundige Familievertegenwoordiger
2de laag: Type: Vorming	VIVES/Hogeschool Gent-Kortrijk,	Oriënterend basistraject 1 jaar, vaste groep
	Thomas More Hogeschool Antwerpen	
	Universit� de Mons	
3de laag: Type: Opleiding	CVO SSH-UCLL, Heverlee	Beroepsopleiding HBO5 – min. 3 jaar, Modulair

5.2 Aanbevelingen

Voor de overheid

- De vormen en opleidingen ervaringsdeskundigheid moeten door de overheid erkend en gesubsidieerd worden. Bij de bepaling van de erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden dienen alle stakeholders betrokken te worden,
- Het aanbod aan vormen en opleidingen dient toegankelijk, gelaagd en gediversifieerd te zijn,
- Het aanbod aan vormen en opleidingen dient toe te nemen en een betere geografische spreiding te kennen.

Voor de opleidingsinstanties

- In een gecoördineerd vormings- en opleidingsaanbod is de inhoud van de verschillende types ontwikkelingstrajecten op elkaar afgestemd,
- Gelijke types ontwikkelingstrajecten die geografisch verspreid worden aangeboden, hebben voldoende overeenkomsten op het vlak van inhoud, aanpak, intensiteit, praktijkstages, duur, kostprijs, selectie, evaluatiemethode, instapvoorwaarden, de wijze waarop rekening gehouden wordt met vooropleiding en Elders Verworven Competenties,
- Het vormings- en opleidingsaanbod heeft een aanbod op maat zodat specialisatie mogelijk is,
- Aan vormen en opleidingen worden per type ontwikkelingstraject rollen en competentieprofielen verbonden. De vormen en opleidingen zijn geënt op die profielen,
- De vormen en opleidingen ervaringsdeskundigheid hebben aandacht voor toegankelijkheid op de verschillende vlakken:
  - financieel: de kostprijs voor de deelnemers is haalbaar,
  - geografische spreiding,
  - frequentie van de opleiding,
  - draagkracht van de persoon: de opleidingen kunnen modulair gevolgd worden zodat de combinatie met werk, gezin en zorg optimaal kan verlopen.

- Het vormings- en opleidingsaanbod ervaringsdeskundigheid voorziet in studie- en procesbegeleiding,
- In het vormings- en opleidingsaanbod ervaringsdeskundigheid worden ervaringsdeskundigen in voldoende mate ingeschakeld.

Voor de werkgevers

- Creëer opportuniteiten voor ervaringsdeskundigen om ervaring op te doen,
- Geef ervaringsdeskundigen binnen de eigen organisatie de mogelijkheid om zich (verder) te scholen,
- Werk actief mee aan de financiering/borging van het vormings- en opleidingsaanbod,
- Denk mee over de noden, inzet, competenties, vaardigheden, ... zodat het ontwikkelingsaanbod 'up-to-date' blijft.

Voor alle betrokken partijen

- Blijf oog hebben voor 'vraag-aanbod',
- Werk via een werkgroep van stakeholders actief samen om het ontwikkelingsaanbod afgestemd te houden op de tendensen in de samenleving,
- Onderzoek waar er hiaten/opportuniteiten zijn, plekken om ervaringsdeskundigen aan de slag te krijgen, te houden, ...
- Kijk ook buiten de grenzen van de ggz voor de inzet van ervaringsdeskundigen.

6. JE WEG ZOEKEN ALS ERVARINGSDESKUNDIGE

6.1 Aanbevelingen

Voor de overheid

- Structurele ondersteuning voor patiënten- en familieorganisaties zodat ze o.a. de doorstroom van ervaringsdeskundigen kunnen organiseren en de 'gedragen stem' kunnen ondersteunen,
- Structurele ondersteuning van de Warme Huizen voor de functies die deze opnemen,
- Onderzoek naar ervaringsdeskundigheid faciliteren, over de sectoren heen, over inzet, rollen en effecten.

Voor de werkgever

- Informeer u bij bestaande regionale werkgroepen van ervaringsdeskundigen/warme huizen over hun aanbod met betrekking tot ervaringsdeskundigheid,
- Besteed de diensten aan uw ervaringsdeskundige medewerkers uit aan een warm huis indien u hier zelf geen ondersteuning in voorziet,
- Stimuleer uw ervaringsdeskundige medewerkers zich aan te sluiten bij een bestaande overleggroep van ervaringsdeskundigen.

Voor de ervaringsdeskundige

- Informeer u bij een bestaand warm huis indien u een engagement als ervaringsdeskundige overweegt
- Ga actief op zoek naar oefenplekken, kennis- en ervaringsuitwisseling met andere ervaringsdeskundigen.

OPROEP

Wil je meewerken aan de verderzetting van dit levende document?

Wil je deel uitmaken van de beweging in de ggz?

Neem dan contact op met ons en mail naar: herstel@steunpuntgg.be

Initiatiefnemers:

Cliëntenbureau Oost-Vlaanderen, OP WEGG,
Clinique Sans Souci, DENK Halle-Vilvoorde, DENK Leuven,
Familieplatform, LEF, OPGanG/Vlaams Patiëntenplatform,
OP2, Similes, UilenSpiegel, VVGG, WEP

Dit is een uitgave van Steunpunt Geestelijke Gezondheid
Tenderstraat 14 – 9000 Gent
September 2019
v.u. Tom Van Daele